

การจัดการด้านโภชนาการเพื่อลดภาวะแทรกซ้อนและส่งเสริมการฟื้นตัวหลังผ่าตัดใน
ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรง: การวิเคราะห์ปัญหา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การจัดการด้านโภชนาการเพื่อลดภาวะแทรกซ้อนและส่งเสริมการฟื้นตัวหลังผ่าตัดในผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรง: การวิเคราะห์ปัญหา

NUTRITIONAL MANAGEMENT TO REDUCE POSTOPERATIVE COMPLICATIONS AND PROMOTE RECOVERY IN PATIENTS UNDERGOING COLORECTAL CANCER SURGERY: A PROBLEM ANALYSIS

ศิระพร ประยูรเทพ 5036824 NSAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ทิพา ต่อสกุลแก้ว, ประ.ด. (ประสาทวิทยาศาสตร์),
วัลย์ลดา ฉันทน์เรืองวณิชย์, พย.ด.

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาเรื่องการจัดการด้านโภชนาการเพื่อลดภาวะแทรกซ้อนและส่งเสริมการฟื้นตัวหลังผ่าตัดในผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรงอย่างเป็นระบบตามรูปแบบการจัดการและประเมินผลลัพธ์ของ โคนาบีเลียน ขั้นตอนการวิเคราะห์ประกอบด้วย การทบทวนวรรณกรรม การวิเคราะห์ปัญหา สรุปและเสนอแนะ

จากการทบทวนวรรณกรรมจำนวน 39 เรื่องพบประเด็นดังนี้ 1) กลไกการเกิดภาวะทุพโภชนาการในผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรงเป็นผลจากการตอบสนองของร่างกายต่อมะเร็งและการผ่าตัด ผลกระทบจากมะเร็ง และผลกระทบจากการผ่าตัดต่อระบบทางเดินอาหาร 2) ปัจจัยเกี่ยวข้องกับภาวะโภชนาการที่มีผลต่อภาวะแทรกซ้อนและการฟื้นตัวหลังผ่าตัดคือ ด้านผู้ป่วยและด้านการดูแลรักษา 3) บทบาทด้านโภชนาการในการลดภาวะแทรกซ้อนและส่งเสริมการฟื้นตัวหลังผ่าตัดได้แก่ การให้ caloric nutrition, enteral nutrition, immuno-nutrition ในระยะก่อนและหลังผ่าตัดและการให้ Early enteral feeding ในระยะหลังผ่าตัด 4) การจัดการด้านโภชนาการเพื่อลดภาวะแทรกซ้อนและส่งเสริมการฟื้นตัวหลังผ่าตัดในผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรงต้องการการดูแลตามกระบวนการดูแลด้านโภชนาการ ประกอบด้วย การประเมินภาวะโภชนาการ การวินิจฉัยปัญหา การดูแลรักษา การติดตามและประเมินผลลัพธ์ 5) การวิเคราะห์ปัญหาการจัดการด้านโภชนาการโดยการเปรียบเทียบระหว่างหลักฐานเชิงประจักษ์กับสถานการณ์จริง ตามโครงสร้าง กระบวนการและการประเมินผลลัพธ์ พบว่าการจัดการด้านโภชนาการในผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรงในหน่วยงานยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน และปัญหาด้านโภชนาการไม่ได้รับการจัดการที่เหมาะสม ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาารูปแบบการจัดการด้านโภชนาการอย่างเป็นระบบตามแนวทางที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม

ผลการวิเคราะห์ปัญหาสามารถนำไปพัฒนาเป็นแนวทางการจัดการด้านโภชนาการให้แก่ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรง

คำสำคัญ: การจัดการด้านโภชนาการ / การผ่าตัดมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรง / การฟื้นตัว / การวิเคราะห์ปัญหา / ภาวะแทรกซ้อน

NUTRITIONAL MANAGEMENT TO REDUCE POSTOPERATIVE COMPLICATIONS AND PROMOTE RECOVERY IN PATIENTS UNDERGOING COLORECTAL CANCER SURGERY: A PROBLEM ANALYSIS

SIWAPORN PRAYOONTEP 5036824 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THEMATIC PAPER ADVISORY COMMITTEE: TIPA TOSKULKAO, Ph.D.,
WANLADA CHANTREUNGWANIT, D.N.S.

ABSTRACT

This study aimed to analyze problems associated with nutritional management used for the purpose of reducing postoperative complications and promoting recovery in patients who have undergone colorectal cancer surgery. The comparative analysis followed the Donabedian model. The methods used in this study were a review of related literature, problem analysis and conclusions.

For this study, 39 evidence-based journal articles were reviewed. The findings were: 1) Malnutrition in patients undergoing colorectal cancer surgery resulted from systemic response to tumor cell and surgery, direct tumor effects, and side effects of surgery in the gastrointestinal tract. 2) The factors associated with nutritional status affecting postoperative complications and postoperative recovery in patients undergoing colorectal cancer surgery could be divided into 2 major categories; patient related factors and treatment related factors. 3) The roles of nutrition in reducing postoperative complications and promoting recovery included perioperative caloric nutrition, enteral nutrition, immunonutrition, and early feeding in the post-operative period. 4) Nutritional management to reduce postoperative complications and promote recovery in patients undergoing colorectal cancer surgery needs to follow the nutritional care process which consists of nutritional assessment, nutritional diagnosis, nutritional intervention, and nutritional monitoring and evaluation. 5) The analysis of nutritional management, which was accomplished by comparing the nutritional management between evidence-based and actual situations following the Donabedian model consisting of structure, process, and outcome, revealed that there was no standard system of nutritional management to reduce postoperative complications and promote recovery in patients undergoing colorectal cancer surgery, and there was furthermore no adequate nutritional care in actual conditions. Therefore, the development of quality of care in nutritional management in patients undergoing colorectal cancer surgery should be made systemic and follow the evidence-based practices.

The conclusions drawn from literature analysis can be used to develop a practice guideline on nutritional management in patients undergoing colorectal cancer surgery.

KEY WORDS: NUTRITIONAL MANAGEMENT / COLORECTAL CANCER SURGERY /
RECOVERY / PROBLEM ANALYSIS / POSTOPERATIVE COMPLICATIONS

136 pages